

Abdurrahman Yılmaz

(05.08.2001)

Bu bölüm A. Yılmaz'ın 1948'de yayınladığı ve C.H.P. Halkevleri Yayınları dizisinden basılan "Tahtacılar da Gelenekler", adlı kitaptan alıntı yapılmıştır. Sayın Yılmaz'ın bu çalışması Tahtacılarla ilgili önemli çalışmalardandır.- s. 88-91. Kitapta varolan imla bozukluklarına dokunulmamıştır.

Makalenin yanında verilen Tahtacı mürebbisi Hamza Tanal ve eşinin resimini, 7 haziran 1998'de evinde konuk olduğumuz sırada çekmiştim. Dr. Ali Yaman

YATIRLAR

Narlıdere dağlarının tepelerinde Kuşbaba, Teke, Külahlı Baba, Teke burnu ve Sucak baba adlarında beş tane yatır vardır. Bunlardan en çok ziyaret edilen Külefli Baba - Külahlı - sekiz öbürleri ise birer evciklidirler. Bunlardan başka “Niyaz taşı” adında Çataalkaya’ya giden yolun kıyısında bir yatır daha vardır ki gelen geçen yolculuğunun hayırlı olması için ona niyaz etmeden ve hiç olmazsa bir kahve adamadan geçip gitmez. Yerli tahtacılar köyünün üstündeki çamlıkta Bayazıt dede, Kazdağında sarıkız türbesi bulunmaktadır.

Vaktile dedelerimiz bu dağlarda çadırlarını kurmuş, sanatlarını işlerlerken ölet çıkmış. Genç ihtiyar bir çok adam ölmüş sağ kalanlar da çadırlarını yıkıp sağa sola göçmeye ve sık sık yer değiştirmeye başlamışlar. Ve nihayet Kara Hüseyin’in harman yeri denilen suyu havası iyi bir yerde kalmışlar.

Güvendirlerin çıra ışığı karşısında sadık canları coşturan ve sabahlara kadar sema oynatan çöğürleri topakev dedikleri keçe çadırları köşelerinde aylarca asılı kalmış.

Havasını suyunu beğenip çadırlarını kurdukları yer Çataalkaya, Sucak Baba, Teke Burnu ve Niyaz Taşı arasına ve üç yol ağzında düz ve geniş bir yermiş. Bunların oraya yerleşmeleri civardaki yatırlara malum olmuş derhal sacayağı bacağı yanan yatırlar birbirine haykırmışlar ve “Erenler aramızda mümin kullar var gözliyelim” demişler, gerek son konaklarının hava ve suyunun iyiliği ve gerek yatırların himmetiyle ölet geçmiş.

YATIRLARI ZİYARETE GİDERKEN

Yazın ilk ayında yatırlardan birinin ziyaretine gidilir. Ziyaret üç gün sürer herkes hayvanlarına eşyalarını sarar yeni ve temiz elbiseler giyer, dolusunu ve mezesini alır. Yola çıkarlar yoruldukça her dinlendikleri yerde saz çalarlar, nefes söylerler ve sema yaparlar. Eşyalar yatırlara yakın bir yere indirilir, eşya hayvanların sırtından iner inmez yatır ziyaret edilir. Türbe kapısına girerken:

- Esselamu Aleyküm Ey erenler can gözüle daim hakkı görenler dünya varlığının terkini kılanlar (Teveffeni müslimen ve el hiknı bissalihin) Bercemali zatipak derler.

ZİYARET ŞEKLİ

Yatırın çevresi duvarla çevrilmişse ziyaretçi bulağın önüne diz çöküp sürüne sürüne evciğin yanına varır. Türbeye girdikten sonra:

- Cemalin senin nuru ilahi yüzünden alemin mihriyle mahı ayağın toğrağı ey masharımın erenler başımın tacı külahı hem olsun sana dünya ve ukba sensin dini dünya padişahı “Rabbülmaşrik vel magrip feeynema tevellû ecsemme vechullahu innallahe vesiu alim” ber cemali zati pak ayiabare salavat derler.

Evliya makamına gelindikte:

- Esselam ey mihri bap bari gahı kibriya esselam ey can hüdayi der tarikı evliya esselam ey sahibanı şeriatı ahdümürteza esselam ey tabianı şeriatı Mustafa ber cemali zati paki aliabara salavat.

Dedikten sonra baş ucundan başlayıp ve dilekler dileyerek evciğin her yanına niyaz eder ve yine diz üstü sürüne sürüne dışarı çıkar.

Herkes ziyaretini bu suretle yaptıktan sonra evciğin taşı ve duvarları onarılır. Etraftaki otlar temizlenir. Eğer özü çürük birisi tarafından satın alınıp yatıra taş dikilmiş veya emir sarık sarılmışsa yatır onu derhal parça parça eder fırlatır.

YATIRLARIN BAŞINDA CEM AYİNİ

Ziyaret bittikten sonra çadırlar kurulur kurbanlar kesilir ve tandır kuyusu açılır. Türlü yemekler ve mezeler hazırlanır. Etraftaki çamlıklardan bir kaç yük çıra getirilir, akşam olunca yatırın duvarları üstüne beş on tane meşale dikilir. Dedenin bir hayirlisiyle ahenk başlar. Daha önceleri anlattığımız. şekilde cem yapılır. Sabahlara kadar içilir ve sema oynanır.

ZİYARETTEN DÖNÜŞ

Yatırdan ayrılış ziyareti evvelki gibi yapılır. Çadırlar yıkılır, hayvanlar sarılır ve yola çıkılır. Giderken olduğu gibi dönerken de yollarda dinlene dinlene ve nefes söylenip sema yapıla yapıla evlere dönülür.